

Settlementets Rådgivning

Dybbølsgade 41
1721 København V
Tlf. 50599051
Eva.tetzlaff@settlementet.dk
www.settlementet.dk

Kære Beskæftigelsesudvalg

16. september 2021

Den kommende tid skal I sammen med Regeringen forhandle om et nyt kontanthjælpssystem.

Udformningen af kontanthjælpssystemet har stor betydning for alle borgere, der bliver ramt af en social begivenhed, der sætter dem i den situation at have brug for hjælp til forsørgelse fra det offentlige.

Blandt disse borgere er der mange som bliver ramt af at have en arbejdsmarkedspension. Arbejdsmarkedspensionen bliver anset for at være en formue, og er pensionen højere end 50.000 kr. bliver borgerne bedt om at leve af denne inden de kan søge offentlig forsørgelse. Reglen har store konsekvenser for borgerne. Det har stor betydning for socialt udsatte både i nuet, hvor der er behov for offentlig hjælp til hverdagen og livet, og på sigt, når der er brug for midler i alderdommen.

Ydelseskommisionen peger på, at lovgivningen om formue ikke er tidssvarende.

Settlementet anbefaler, at man i forhandlingerne tager Ydelseskommisionens anbefalinger til sideeffekten af et nyt kontanthjælpssystem med, som væsentlig faktor i ændringerne.

Denne henvendelse har til formål at synliggøre en lovgivning fra 1998, Aktivlovens §14 - Formue jf. Socialministeriets vejledning nr. 39 af 5/3 1998, som sætter kontanthjælpsmodtagere og socialt udsatte i en yderligere udsat social situation. Det gælder både i nuet, hvor sagsbehandling og afklaringen af arbejdsevnen hos den socialt udsatte borger, ophører i den tid de skal leve af deres arbejdsmarkedspension, og når de fratræder arbejdsmarkedet.

Loven rammer de socialt udsatte, der ikke har midler til opsparing til uforudsete udgifter, f.eks. tandbehandling, briller eller lignende behov for en enkeltydelse. Det vil sige, når der bliver søgt om hjælp til enkeltydelse efter reglerne i lovgivningen, og der ses at være en arbejdsmarkedspension med tilbagekøbsret, bliver borgerne bedt om at hæve denne inden der kan ydes en hjælp fra det offentlige, til reelt hverdagsgivende behov.

Settlementets Rådgivning på Vesterbro, er en uvildig og gratis rådgivning for alle udsatte borgere i Danmark. Vi ser flere situationer hvor borgere, der har brug for støtte og afklaring af deres livssituation og arbejdsevne tvinges til at tilbagekøbe deres arbejdsmarkedspension. Vi ser flere situationer hvor borgere, der i forvejen lever for få midler med sociale problematikker, ikke har mulighed for opsparing til uforudsete udgifter. De får afslag på hjælp fra deres kommuner, fordi de kan tilbagekøbe en arbejdsmarkedspension på mere end 50.000 kr.

Vi beskriver her to cases på problematikken. Det er cases vi har haft i Settlementets Rådgivningen inden for det seneste år.

Cases:

1. Der er i Politikken af den 10. juni 2021 i artikel "Kommissionen skærer igennem: Ledige skal ikke tvinges til at hæve pensionen" henvist til AI. AI er en moden mand på snart 60 år. AI har modtaget kontanthjælp i 6 år, da han har fysiske og psykiske udfordringer og svært ved at indgå på det ordinære arbejdsmarked som

I Settlementet tror vi på det enkelte menneske og de stærke fællesskaber.

I kraft af mere end 100 års erfaring styrker vi socialt udsatte hver eneste dag. I vores Sociale Handelsgade i Saxogade, via vores beskæftigelses – og rådgivningsarbejde, i vores mange klubber, Feriekolonien Lyngborg og det aktive værested Gang i Gaden. **Alle er med i fællesskabet.**

førhen. AI har kørt taxa i mere end 20 år og inden da haft andet job, hvor der har været indbetalt til en arbejdsmarkedspension. AI har som taxachauffør selv sparet op til sin alderdom, da der ikke i branchen var aftale om obligatorisk pensionsopsparing.

Det vil sige opsparingen er en kapitalpension som AI lever af det første år, hvor AI ikke kan arbejde grundet fysiske og psykiske barrierer og ikke er berettiget til ydelser fra det offentlige. AI har til sidst opbrugt sin opsparing og søger nu kontanthjælp. Det skal vise sig, at AI har det så skidt, at det er svært at indgå i aktiviteter efter de almindelige regler jf. lov om aktiv beskæftigelsesindsats – i flere år er forhåbningen for AI selv at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet.

Efter 5 år med flere og flere vanskeligheder, giver AI op på håbet og henviser til anden aktør for at få hjælp til afklaring af arbejdsevnen, samt hvilke støttebehov der er brug for i et evt. fleksjob. AI bliver 59 ½ år og kommunens Ydelsesservice retter nu henvendelse til AI med oplysning om, at der er arbejdsmarkedspension på ca. 289.000 som kan tilbagekøbes ved det fyldte 60 år. Det gøres klart for AI, at arbejdsmarkedspensionen betragtes som formue. Der laves en beregning på at AI kan leve for formuen i ca. 13 måneder og at kontanthjælpen derfor vil ophøre pr. d. 1. i den måned, AI fylder 60 år.

I de fleste pensionsselskaber er der mulighed for at tilbagekøbe sin pension fra det fyldte 60 år. Ved beregning på "Pensioninfo.dk" kan man se, hvor meget man kan få udbetalt. Såfremt AI skulle gå på pension med sin arbejdsmarkedspension som 60-årig, ville der end ikke være midler til huslejen. Altså er det ikke en reel mulighed at realisere pensionen som 60-årig.

Men fordi kommunen jf. Aktivlovens §14, bek. 1466 af 16/12 2019 og vejl. nr. 39 af 5/3 1998 kan anskue en arbejdsmarkedspension som formue når den kan tilbagekøbes, bedes AI om at hæve sin pension på 245.900,00 kr. som et engangsbeløb. Der er strafafgift på 40% + 5% i gebyr. Det betyder at AI får knap 140.000 i udbetaling, som AI skal leve af inden kontanthjælpen kan genoptages/søges på ny. Det betyder også, at AI ikke længere vil modtage den hjælp og støtte der kan gives hos anden aktør, og det betyder at sagen omkring afklaring af arbejdsevnen ophører.

En udsat borger med svære helbredsmæssige og sociale problematikker bliver bedt om at klare sig selv i mere end et år, fordi der er en arbejdsgiveropsparings arbejdsmarkedspension.

AI straffes fordi han tidligere har været på arbejdsmarkedet. AI straffes altså ikke kun økonomisk ved at skulle betale en strafafgift + et gebyr ved hævning af pension før folkepensionsalderen. AI straffes som socialt udsat kontanthjælpsmodtager, hvor hjælpen, afklaringen af arbejdsevnen og helbredet stoppes brat og overlades til egen formåen. AI straffes som socialt udsat, der ved genansøgning om kontanthjælp skal starte forfra i sin afklaring. Ligeledes straffes AI i sin alderdom, for at have været i en svær social situation i en periode af sit liv.

2. Bodil på 63 år har været syg og ledig på henholdsvis sygedagpenge, A-kasse dagpenge og kontanthjælp i ca. 10 år. Inden sygdom har Bodil været på SU og læst til SOSU-assistent. Bodil er nu pr. 1.8.2021 tilkendt førtidspension. Bodil har et budget der lige præcis rækker til de faste nødvendige udgifter som husleje, el, vand, varme, medicinudgifter, telefon og net mv. Der er et rådighedsbeløb på ca. 4200 kr. pr. måned. Det skal dække mad, husholdning, tøj, gaver, transport, tøjvask m.m. I budgettet er der ikke mulighed for at lægge penge til side til uforudsete udgifter som eks. nyt køleskab. Der er ligeledes ikke mulighed for at lægge penge til side til briller eller uforudset udgift til tandbehandling.

I Settlementet tror vi på det enkelte menneske og de stærke fællesskaber.

I kraft af mere end 100 års erfaring styrker vi socialt udsatte hver eneste dag. I vores Sociale Handlungsgade i Saxogade, via vores beskæftigelses- og rådgivningsarbejde, i vores mange klubber, Feriekolonien Lyngborg og det aktive værested Gang i Gaden. **Alle er med i fællesskabet.**

Bodil søger derfor om økonomisk hjælp via en enkeltydelse. Ved aflevering af ansøgningen til Socialforvaltningen oplyses Bodil om, at der er en arbejdsmarkedspension på 89.000. Denne vil blive betragtet som formue og Bodil skal derfor forvente et afslag. Bodil har tidligere skulle leve af opsparat pension ligesom AI og var ikke bekendt med, at der var en arbejdsmarkedspension som stod og ventede. Dette pensionselskab har den aftale, at arbejdsmarkedspensioner ikke kan hæves før folkepensionsalderen, medmindre man bliver førtidspensionist.

For Bodil betyder det at såfremt hun skal have lavet sine tænder, som ikke er en almen tandrensning, men huller der er smertefulde og nødvendige at få lavet, skal hun hæve det fulde beløb med strafafgift på 40% + 5% i gebyr eller hun kan vælge at få pensionen udbetalt i livslang ratepension – det vil sige 411 kr. brutto pr. måned. En rate hun kan få resten af livet og som tillæg til sin folkepension. Fordi Bodil har problemer med tænder og et hverdagsbudget der kun lige rækker til dagen og vejen, bliver hun nu tvunget til at hæve sin pension som et engangsbeløb. Det betyder at hun fratages retten til at vælge, hvorvidt hun vil have en rateudbetaling eller et engangsbeløb når hun går ned i indtægt som folkepensionist.

Dette er blot to cases fra den virkelighed, vi ser i Settlementet på Vesterbro. Gennem årene har der været flere sager, hvor socialt udsatte er blevet bedt om at hæve deres arbejdsmarkedspensioner for at leve af disse i en periode inden de kunne vende tilbage til offentlig forsørgelse. Eller måtte hæve deres pensioner for at kunne få lavet deres tænder eller nye briller – to almindelige forudsætninger for at kunne have en acceptabel og respektfuld hverdag.

Politiske aftaler:

Arbejdsmarkedspensionen har en lang historie, og siden løftet om arbejdsmarkedspensioner i fælleserklæringen af 1987, har ordningen udfoldet sig til hele det offentlige arbejdsmarkedsområde og store dele af det private. Ordningen er etableret for at sikre folks alderdom. En sikring som Schlüter-regeringen og de efterfølgende regeringspartier og oppositionen har indvilliget i og i særdeleshed set en god samfundsøkonomisk gevinst i. Forslaget om - og de efterfølgende forhandlinger for at forbedre arbejdstagernes mulighed for opsparing til deres alderdom - har allerede vist sig at være en aftale for alle parter. Arbejdsgiveren indbetaler 2/3 og arbejdstageren indbetaler 1/3 af den procentsats der er aftalt ved overenskomsterne. Det vil sige, at arbejdsmarkedspensionerne primært er arbejdsgiver indbetalt.

Man har i marts 2019 med et politisk flertal vedtaget obligatorisk pensionsopsparing (også kaldet OP) for alle på offentlig forsørgelse/overførselsindkomst. Dette for at borgerne får en "bedre pension, når pensionsalderen kommer" (red. Beskæftigelsesministeriets nyhed/28.3.2019). Er trådt i kraft pr. 1.1.2020

Man har således politisk ønsket at bedre samfundsøkonomien på sigt, ved at indgå et løfte om og siden udbredt forhandlinger med DA og LO til overenskomster om arbejdsgiver indbetalte arbejdsmarkedspensioner, for derved at sikre folks alderdom og samfundsøkonomien.

Som det synliggøres i de to cases, bliver den umiddelbare intention ikke efterlevet eller respekteret for de mennesker, der havner i en social vanskelig situation. Der gives således med den ene hånd og tvang tages med den anden. Samtidig med der bliver indgået bred aftale om obligatorisk pensionsopsparing for lige præcis disse mennesker der havner i en social vanskelig situation?

I Settlementet tror vi på det enkelte menneske og de stærke fællesskaber.

I kraft af mere end 100 års erfaring styrker vi socialt udsatte hver eneste dag. I vores Sociale Handlungsgade i Saxogade, via vores beskæftigelses – og rådgivningsarbejde, i vores mange klubber, Feriekolonien Lyngborg og det aktive værested Gang i Gaden. **Alle er med i fællesskabet.**

Ydelseskommisionen anbefaler:

”Ydelseskommisionen anbefaler, at den nuværende karenperiode på seks måneder og kravet om tilbagekøb af pensioner med tilbagekøbsret fastholdes med undtagelse af arbejdsgiverindbetalte pensioner med tilbagekøbsret. Det skal ses i lyset af, at den type af pensioner typisk ikke er selvvalgte. (...)” (red. Ydelseskommisionens rapport af 31.5.2021)

”ATP og OP. I dag indbetales ATP-bidrag for uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere, der har modtaget en af de to ydelser i en sammenhængende periode på 12 måneder, og som modtager mindst 15.547 kroner som forsørger eller 11.698 kroner som ikke-forsørger (2021-niveau). Aktivitetstillæg indgår ikke. Ydelsesmodtageren betaler selv en tredjedel af ATP-bidraget (95 kroner), der bliver trukket fra den månedlige ydelse. Kommunen betaler to tredjedele (knap 200 kroner). Staten refunderer kommunernes udgifter til ATP-bidrag. Ydelseskommisionen anbefaler, at ATP-bidrag skal indbetales for personer på forhøjet sats, og at ”karenperioden” på 12 måneder fastholdes. Fra 2020 opsparer uddannelses- og kontanthjælpsmodtagere uanset deres ydelsesniveau til obligatorisk pension (OP). Bidragsprocenten var 0,3 procent i 2020 og øges med 0,3 procentpoint per år frem mod 2030, hvor bidragsprocenten er 3,3 procent. Modtagere af SHO-ydelse bidrager ikke til OP. Kommisionen anbefaler, at obligatorisk pension (OP) skal indbetales af alle (red. Ydelseskommisionens rapport af 31.5.2021).

Settlementet anbefaler:

Der er ingen gode grunde til at socialt udsatte borgere skal stilles ringere i et velfærdssamfund, hvor alle bedes om at bidrage til fællesskabet og hjælpe folk der er dårligere stillet end én selv. Der er ingen mennesker som ønsker at være fysisk, psykisk eller socialt udsat. Alle har en drøm og de fleste har drømmen om at kunne være til gavn og bruges til noget. De mennesker, vi hjælper i Settlementet, er belastede af deres situation og en del af dem har forsøgt i flere år at være på arbejdsmarkedet. Af mange forskellige sociale og helbredsmæssige årsager, kan de ikke længere fungere på det ordinære arbejdsmarked.

Disse borgere bliver ikke kun straffet for ikke at kunne fungere på det ordinære arbejdsmarked, hvor de er afhængige af hjælp til forsørgelse fra det offentlige.

De bliver straffet for at have forsøgt sig på et arbejdsmarked, hvor der er overenskomstmæssig aftale om arbejdsgiverbetalt arbejdsmarkedspension. De bliver straffet fordi pensionen anses som værende en formue de pludselig skal leve af, før der kan ydes anden hjælp til dem. Således straffes de også i deres alderdom, da de ikke længere har den ekstra indtægt, der kan sikre deres alderdom og bedre pensionen når pensionsalderen kommer.

Sidestillet med Ydelseskommisionen, anbefaler Settlementet at man hæver formuegrænsen jf. Aktivlovens §14 og at man ser bort fra arbejdsmarkedspensioner som en forme.

Settlementet står naturligvis til rådighed for uddybning og spørgsmål til problematikken. Henvendelsen er også sendt til Socialministeren, Folketingets Beskæftigelsesudvalg og Socialudvalg.

Med venlig hilsen

Vibeke Vinther, forstander for Settlementet Vesterbro

Eva Tetzlaff, Rådgivningschef, Settlementets Rådgivning

I Settlementet tror vi på det enkelte menneske og de stærke fællesskaber.

I kraft af mere end 100 års erfaring styrker vi socialt udsatte hver eneste dag. I vores Sociale Handeltsgade i Saxogade, via vores beskæftigelses – og rådgivningsarbejde, i vores mange klubber, Feriekolonien Lyngborg og det aktive værested Gang i Gaden. **Alle er med i fællesskabet.**